

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszajelöl
 vagy megválaszol nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Székely sajtóreformja.

Habár Habár Mihályt — hogy egy kopott szójátékot föllevenítsünk — elítélték, azért még nem kell valami tulajdonosán örvendeznünk a sajtó megtisztításán. Nem más ez a jelenség, mint tünete a közönség körében is tört foglaltó óhajnak, hogy valahára komolyan kell venni azokat a folyton megújuló támadásokat, melyeket a sajtó parazitái az egyéni becsület ellen elkövetnek. Ez még csak óhaj, kívánság, mely annyi fölmentő ítélet után egyszer mert mégis a meg-hurcolt becsületnek elégtételt szolgáltatni. De attól még távol állunk, hogy a becsület abszolút biztonságban érezze magát a sajtóhiénáktól.

Egy fecske nem csinál tavaszt. Egy józan esküdtszéki ítélet nem tesz jóvá 999 rosszat.

Szigoruan körülhatárolt törvényes intézkedésre van szükség a sajtóbeli visszaélések ellen.

Székely Ferenc igazságügyminiszter ígéretet valami reformot, de ez csak arra fog szorítkozni, hogy a nyomozati stádiumban lévő ügyekről ne lehessen előzetesen közleményeket elhelyezni a sajtóban. Nyomozati stádiumban lévő ügyek kimenetele bizonytalan s nem helyes bárkit meghurcolni addig, míg nem tudni, bűnös-e az illető vagy sem?

Ez is valami, de alig több a semminél. Az igazi sajtóreformot nem pusztán ilyen apró kis részletkérdésekben várja a közönség.

Egyáltalán Székely igazságügyminisztertől e téren nem sokat várunk. A miniszter a hányszor beszél, annyiféle mond.

Ime a legcsattanósabb bizonyíték a polgári perrendtartásnak a vallásra vonatkozó kérdése. Mikor ezt az ügyet a páholy a képviselőházban felszínre hozta, Székely Ferenc amellett szólalt föl, hogy a vallásra vonatkozó kérdést ki kell hagyni s ennek érdekében nem rejtett vissza attól az izléstelenségtől sem, hogy ellentétbe került a javaslat tudós szerzőjével és előadójával, Plósz Sándor volt igazságügyminiszterrel. Az ő miniszteri állásfoglalása volt döntő a képviselőház szerencsétlen határozatára nézve. S mikor ezek után az ügy a főrendiházba kerül, a miniszter kenetesen kijelenti, hogy ő a maga részéről nagyon szeretné, ha a vallási kérdés benne volna a perrendtartásban, de ha nincs benne, hát ne is legyen, hagyjuk úgy, ahogy van.

Az embernek önkéntelenül is a jószívű farkas jut eszébe, mely előbb megessi a bárányt, aztán megkönyezik.

Nem fogja rossz néven venni maga Székely Ferenc sem, ha ezek után kijelentéseit a sajtóreformra vonatkozólag

nem veszi komolyan senki, még a sajtó kis sakáljai sem.

Aki a sajtó reformjához nyul, az legyen eszes és bátor, mint Polónyi volt és ne legyen semmi fekete pont a multjában, mint Polónyinak volt. Polónyi nem tudta megcsinálni a reformot a multja miatt; kár érte. De Székely sem fogja megcsinálni a jelene miatt — s ezért már nem kár. Amit Székely nem csinál meg, abból soha sincs baj; kárt ő csak akkor okoz, mikor valamit csinálni akar.

*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 22.

Berzeviczy Albert negyed 11 órakor megnyitja az ülést. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után

Hegedüs Kálmán az igazoló bizottság előadója jelenti, hogy Balogh Jenő, Hencz Károly, Szécseny Emil gróf és Zichy Aladár gróf megbízó leveleit rendben találta és igazoltnak tekinti.

Következett a

Bankprovizorium

tárgyalása.

Wickenburg Márk gróf előadó ismerteteti a meghosszabbításról szóló törvényjavaslatot és kéri annak elfogadását.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Azért is.

Reggel volt. Még az ágyban feküdtem, amikor kívülről neszt hallottam. Francesco barátom jött hozzám és a szolgálta nem akarta bebocsátani, nehogy megzavarjon nyugalmamban. De Francesco legyőzte Pietro akadékoskodását és belépett a szobába. Ágyam szélére ült és igen izgatottnak látszott.

— Hm! — szerelmes vagy szóltam hozzá.

— Dehogy — megakarok nőszülni.

— Tehát beteg leltél! De miért vagy olyan izgatott?

— Édes Emiliom, te mindig az én legkedvesebb és legjobb barátom voltál. Te voltál az egyedüli, akitől mindig csak őszinte szót hallottam.

— De kedves Emilio, minek is figyelmeztettél éppen most erre a dologra. Akkor még

hiu és naiv voltam! Azóta pedig — hiszen magad is tudod — mindent, bátran megmondhatál a szemembe. Remélem, hogy mostis őszinte leszel irányomban. S minél szigorubb, minél kegyetlenebb lesz ítéleted, annál igazabbnak fogom azt elismerni.

— S ha végül...

— Igen, tedd meg. Akarom, hogy meglessa! Violetta!

Kérlek Emilio, jöjj és nézd meg Violetta! és mond meg mit tarsz felőle. Tudni akarom, hogy meg vagy-e elégedve választásommal? Emilio, ugy-e megteszed? Hiszen te mir dig jó barátom voltál!

A belső kabátzsebébe nyult.

— Egy fénykép után mondjak ítéletet? Ugyan ne nevettesd ki magad, Francesco. A képe után ítélek meg egy asszonyt!

— Igazad van, — szólt vidáman Francesco — a kép nem árulja el az igazat, csalán hazudik. De nem is a képet, hanem ezt a levelező-lapot akarom neked megmutatni: »Tizenkét órakor a Giardino publicom-

ban.« Ezt írja Mária néném. Most fél tizenegyre jár az idő.

Egy félóra mulva már mind a ketten a kocsiban ülünk. Minthogy mitsem tudtam még az új ismeretlenről új kérdésekkel ostromoltam az én jó Francescomat.

— Mondd csak, — kérdeztem tőle, milyen kategóriába is tartozik az a Violetta? Nem hasonlít Laurához? Oh Isten Laura! Ha csak a nevét is kiejtem, milyen boldogsággal telek ell! Vagy talán olyan, mint Ilona?...

— Nem, nem. Egyik ismerősünkkel sem lehet őt összehasonlítani. Tudom, hogy te a szökeket szereted. De ő nem szöke. Neked a karcsu, nyulánk leányok tetszenek, de ő nem karcsu. Téged a bánatos nézésű szemek bódítanak el, de az ő tekintete élénk és tüzes, mint egy pajkos gyermeké! Oh, Emilio, hidd el, már nem is tudom igazán...

— Csacsi vagy te Francesco. Megakarok nőszülni, mert Mária nénéd úgy akarja!

Szőnyeg Függöny Flanel- és utazó takarók. **CZILLÉR IMRE**
 Linoleum és viasz-vásznak, Brassói és Pinkafői lópakró-
 Paplan ezek legnagyobb választéka nagyáruházában
 KELETI-PERZSA-ÉS SMYRNA SZÖNYEGEK.
Költözés miatt nagyon jutányos árak!

Stebony Antal szóval fel elsőnek. Egy új bankjavaslat előtt állunk, amely ellen tiltakoznunk kell. A bankjavaslat késedelmével nem lehet az ellenzékét vádolni, mert elég ideje lett volna a kormánynak ezt letárgyalni. Halottam, hogy a kormány azon esetben, ha a bankjavaslatot a Ház nem tárgyalja le, rendeletileg fogja meghosszabbítani. A maga és pártja nevében tiltakozik minden törvénytelenség ellen. A javaslatot nem fogadja el.

Kelemen Samu: Kérde, vajon ki az oka, hogy ezen törvényjavaslat elintézése éppen az utolsó percre maradt. Az ellenzék nem. A kormánynak elsőrendű feladata lett volna, a javaslat rendezése, de a kormány ahelyett, hogy dolgoztatott volna, három hónapi nászutazást rendezett. A Fehérvári kormány elve szerint haladtak: Lassan, lassan. A kormánynak gondatlansága és nagymérvű elbizakodottsága okozta a mai állapotokat. Ne csak akkor hivatkozzanak alkotmányra, ha a nemzet jogainak letöréséről van szó, hanem hirdesse az alkotmányt ott, ahol a magyar érdekek veszedelemben vannak, ahol a magyar nép jogainak érvényesítéséről van szó. Foglalkozik Tisza István gróf beszédével, amikor azt mondta, hogy nem szabad többé megengedni, hogy az osztrákok készfizetések terén teszesse szerint bánjanak el velünk, mert ha még egyszer jáz történik, akkor át kell térnünk az önálló bankra. (Ugy van!) A miniszterelnök beszéde és kijelentéseire azt mondja, azoknak mindig készfizetésnek kell lenni, nem pedig változatosnak, ami nem méltó egy ország miniszterelnökéhez. — Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint kéri a kormányt, hogy az önálló bank előkészítésére tegye meg a szükséges intézkedéseket és erről tegyen a Háznak jelentést. A javaslatot nem fogadja el.

Osermák Ernő: A javaslatot nem tartja kielégítőnek és indokoltnak és kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el. Ha az ellenzék politikája szerint kormányozták volna, legalább 10 esztendő óta, ezt az országot, akkor ma már erősek lennének és szembe szállhatnánk magyar államot megsemmisíteni készülő osztrák politikával. (Eljenzés a baloldalon.) Hosszasan foglalkozik a bank kérdésével és erősen támadja a kormányt, mely a nemzeti aspirációt a vásárra viszi. Az a nép, amelynek kezét rabbilincs szorítja, megszokja a rabigát és so-

Kocsink megérkezett a diardino kapujához.

Alig léptünk be az árnyas parkba, — észrevettem, hogy az egyik közeli bokor mögül fekete csipkekendővel felénk intett Mária néném. Francesco görcsösen karjaimba kapaszkodott.

— Ugy-e őszintén megmondod az igazságot, Emilio? Nemde őszinte leszel?

— Tudhatod, hogy mindig csak az igazságot szoktam megvallani, — feleltem nyugodtan.

— Ugy-e nem ellenzik hölgyeim, hogy magammal hoztam Emilót, jó barátomat, Mária néném, hisz te ismered: Emilio, Violetta Calmuzzi.

Felületesen végignéztam a fiatal leányzón, aztán leütem. Már tisztában voltam önmagammal. Nem, Violetta Calmuzzi nem tetszett nekem!

Épp az ellenkezője volt azoknak a leányoknak, akikért lelkesedni tudtam. Nem csalatkoztam. A társalgás folyamán sem halottam tőle egyetlenegy szót, vagy megjegyzést sem, amely mélyebb hatással lett volna reám.

Ereztem, hogy Francesco folyton rajtam felejté tekintetét. Tudtam, hogy minden arcmozdulatomat, szememnek minden pillantását folyton figyelemmel kíséri, de én elzárkóztam, hogy bármit is észrevegyen rajtam. Valami különös megnyugvást okozott az, hogy barátom bizonytalanságban maradt. Ez mintegy elégtétel volt a számomra a baráti szolgálatokért.

hasem kel fel tespedéséből. (Eljenzés a baloldalon.)

Ezután elők tiz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Simonyi Samadam Sándor kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el, mert a kormány a készfizetést nem tudta keresztül vinni.

Győrffy Gyula: Foglalkozik a készfizetésekkel és azt mondja, hogy a mai pénzügyviszonyokon sokat javított volna ennek behozatala. Az önálló bank új gazdasági viszonyokat teremtené nálunk, de a mi kormányaink az osztrák törekvéseknek hódolnak.

Baththyány Tivadar gróf a kormány eljárását törvényellenesnek tartja. A kormány először a készfizetéseket vette fel s nem tudott annak megfelelni, azután a nemzet bizalmát s véleményét kellett volna kikérni. Határozati javaslatot nyújt be.

Tisza István személyes kérdésben szóval fel azok miatt a támadások miatt, amelyben őt részesítették aradi beszéde miatt.

Héderváry miniszterelnök javasolja, hogy a holnapi ülésen szaksítsák meg a banktárgyalásokat és folytassák a szerb szerződés tárgyalását.

Polónyi Géza: Nem tudja megérteni, hogy mi a célja a kormánynak a folytonos napirendváltásokkal.

Héderváry kijelenti, hogy a szerb kereskedelmi szerződés internacionális érdek s ezt már szombaton megszavazhatják, míg a bankjavaslatot januárig le fogják tárgyalni.

A Ház Héderváry javaslatát fogadja el. Az ülés 2 órakor ért véget.

* **Uj magyar bárók.** A király beocsini **Ohrenstein** Henriknek és törvényes utódainak a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a magyar bárói méltóságot adományozta. — Ugyancsak a bárói méltóságot adományozta a király néhai **Than** Károly volt budapesti egyetemi tanár fiainak **Than** Károly vezérkari őrnagynak, **Than** Albin földművelésügyi miniszterium miniszteri segédtitkárnak és **Than** Ervinnek, valamint törvényes utódaiknak.

Végre, hosszú és kínos várakozás után elérkezettnek véltem az időt arra, hogy illő bocsánatkérés után távozzam. Eleget láttam és eleget hallottam. Főlemelkedtem helyemről, meghajtottam magam és eltávoztam.

Már-már a kert kijáratánál voltam, amikor valaki a hátammögött termett és megragadott. Természetesen — Francesco volt. Előre tudtam, hogy utánam fog jönni. Izgatottan különböző kérdésekkel ostromolt.

— Nos Emilio . . . ?

Mosolyogtam. Ismét nem tudta, mire magyarázza mosolyomat.

— Hát komolyan akarsz? — kérdeztem — Természetesen! — felelte ő.

— Kérlek, Francesco, ne tedd ismételve mondom: ne tedd! előre tudhattad volna, hogy ez a lány nem fog neked megtetszeni.

— Azt mindjárt sejtettem Emilio, de bizonyosan akartam tudni. Köszönöm neked, Emilio, te igazi jó barát vagy! — Erősen megszorította kezemet és nagyon érzékenyültnék látszott. Majd gyorsan visszatért a hölgyekhez.

Aznap este, amikor színházból jövet hazatértem íróasztalomon egy táviratot találtam. Felbontottam. Francesco sürgőzött.

»Kedves Emilio! Violettet eljegyeztem és Mária nénémrel együtt Páviába utaztunk. Boldog vagyok. Reményilem, hogy jó barátok maradunk.«

Emilio Feretti.

A villamosmű szénfogyasztása.

42.000 korona évi megtakarítás Schlatter tanár révén.

Körülbelül egy évvel ezelőt a városi villamosmű szakértőjül alkalmazta Nagyvárad város törvényhatósága **Schlatter** Alfréd egyetemi tanárt. Ezen országos híró szakértő alkalmazását dr. **Károly** Irén törvényhatósági bizottsági tag ajánlotta.

Szó volt már róla, hogy az országos nevű szakértő közbejöttének meg lesz az örvendetes eredménye, különösen a szénfogyasztás csökkentésében, ami a villamos mű egész üzemenél a legfontosabb.

Ez most már számokkal és a városi telep előnyére megmaradt ropogós ezrekben beigazolást nyert, ami annál örvendetesebb, mert éppen nem régen egy heves hírlapi polemia közben a város főmérnöke tagadta, hogy Schlatter közbelépésének és szaktudásának hasznos eredménye lehetne a városra.

A villamosmű felügyelő bizottsága tegnapi délután ülést tartott, amelyen megvizsgálta azt a kérdést, hogy mennyi szénmegtakarítást ért el a villamosmű a **Schlatter** Alfréd tanár beavatkozása révén s ehhez képest a következő jegyzőkönyvi nyilatkozatot adta ki a felügyelő bizottság:

Dr. **Döri** Ferenc bizottsági tag ur indítványára a felügyelő-bizottság vizsgálat tárgyává tette azt a kérdést, hogy **Schlatter** Alfréd tanár ur szakértői működésének van-e eredménye, s ha igen, kimutatható-e számokban? — s erre vonatkozólag szükségesnek tartja a következőket nyilvánosságra hozni:

1908 ban az általános szén- és waggonhiány, s az evvel járó széndrágaság és rossz minőség annyira megdrágította a villamos mű üzemet, hogy egy kilowattora előállításához 8-7 fillér áru szén kellett, holott az előző években azt 5-6 fillér között állítottuk elő. A waggon- és szénhiány 1909-re megszűnt s a szén minősége javult, azonban a szén ára az — előbbi árra nem szállt alá. Közben fölmerült az a terv, mely a viszonyok hatása alatt tetszetős volt, hogy t. i. a Jád-völgyén vizierő létesülne, s az azt tervező vállalkozóktól 5 fillérjével vennők az áram kilowattóróját. Miután azonban dr. **Károly** Irén bizottsági tag ur kijelentette, hogy ő ismer telepet, mely 5 fillérnél is olcsóbban termeli az energiát: a felügyelő-bizottság úgy vélte, hogy mielőtt a Jád-völgye áramát lekötjük, előbb tisztába kell jönnünk, mi az a legolcsóbb egységár, melyet a villamos mű gőzzel elérhet, s kiküldötte dr. **Károly** Irén tanár urat tanulmányutra, melynek eredményeképp javasolta, hogy **Schlatter** Alfréd tanár urat, a Magyar Villamosági Részvénytársaság üzemigazgatóját hívja meg a város szakértőül, s kérje fel, hogy a gyakorlati tapasztalatait telepünkön értékesítve, segítsen számszámunkat a lehetőséghez képest redukálni.

A villamos mű felügyelő-bizottsága ezen javaslatot annál inkább magáévá tette, mert közben a villamos mű igazgatója a gép és kazán telepet a Ganz és a Nicholson gyár mérnökeivel 1909. májusban megvizsgálta s ezen szakértők az egész telepet rendben s normális állapotban, az üzemet szintén a többi teleppel összehasonlítva gazdaságosnak találták, jobb üzemi eredmények elérésére pedig nyersolajmotor felállítását javasolták.

Ennélfogva 1909. júniusában a kilowattóránkénti szénfogyasztás még mindig 8-3 fillér volt (a téli hónapokban valamivel előnyösebb). 1909 júliusban kezdte meg Schlatter tanár működését s már ebben a hónapban a szén számla leszállt 7-32 fillérre, augusztus havában pedig 6-9 fillérre. Mivel ennek a három nyári hónapnak üzeme közel egyforma, s más évek-

ben a kilowattóránkénti szénfogyasztás is e bárom hónapban 5 százalékkal toleranciával egyforma szokott lenni, továbbá, hogy 1908. óta ilyen eredményt egyetlen egyszer, még téli hónapban sem értünk el: egész biztossággal megállapítható, hogy Schlatter tanár beavatkozásának eredményeképpen 1.4 fillér kilowattóránkénti szénmegtakarítást értünk el, s ez a mi évi 3.000.000 kilowattóra termelésünknel 42000 koronát jelent évenként. A nappali terhelés növekedése s a személyzetnek Schlatter tanár utmutatását követő igyekezete által ez előállítás önköltsége nem oly ugrásszerűen, mint fentebb megállapítottuk, hanem lassanként további csökkenést is ért el, úgy hogy a műelőállítás szén önköltsége ma kilowattóránként 6 fillér. Az összes szénmegtakarítás tehát 1908 óta kilowattóránként 2.7 fillér, vagyis évi 3.000.000 kilowattóra termelésre vonatkoztatva évi 81.000 kor., ebből a személyzet igyekezete s a szén és üzemi viszonyok javulása által 1.3 fillért vagyis évi 39.000 korona, míg Schlatter tanár működése s rendszerének bevezetése által, mint az pontosan megállapítható volt, 1.4 fillér, vagyis évi 42000 korona volt megtakarítható.

Megszűnt a zárlat.

Megtartják a nagyváradai állatvásárokat.

A ragadós száj- és körömfájás miatt Nagyvárad városa október hó közepe óta zárlat alatt van.

Az egyik szeszfinomítógyár hivatalában lépett fel a szarvasmarhák között a száj- és körömfájás. Titkolódzás folytán a hatóság csak napok múlva tudta meg a ragadós száj- és körömfájás felléptét.

Több mint két hónap óta zárva van Nagyvárad marhavásártere s közben elmaradt az országos vásár is, tehát Nagyvárad város pénztára tetemes összeget vesztett az elmaradt kövezet- és vásárvámdíjakban. Ez az összeg ezrekre megy.

A járvány tartama alatt megbetegedett ragadós száj- és körömfájásban 1290 szarvasmarha s ebből meggyógyult 1280, elhullott 2 s maradt 8 beteg.

A városi állami állatorvos jelentést tett tegnap a főkapitánynak, hogy a ragadós száj- és körömfájás járvány megszűnt, a fertőtlenítés szabályszerint megtörtént, tehát a zárlat további fenntartására nincsen szükség.

Görb Ármán főkapitány a jelentés alapján azonnal megkereste a polgármestert, hogy a járvány megszüntetése iránt intézkedjék és a zárlat alól Nagyvárad városát oldja fel.

A polgármester távollétében Bordé Ferenc főjegyző még tegnap megtette a szükséges intézkedéseket a zárlat feloldására s így a szarvasmarha behozatal, a zárlat alatt nem álló községekből most már szabad. A jövő heti állatvásárt tehát Nagyváradon már zavartalanul meg tartják.

Mint értesülünk, Biharvármegye több községében szintén szűnőfélben van a száj- és körömfájás, bár némely községben, ahol eddig nem mutatkozott a baj, most lépett fel a ragály.

A Nagyvárad környékén levő községek legtöbbje már vérszentes s így a nagyváradai állatvásárokat látogathatják.

Az elmaradt országos állatvásár helyett póttállatvásár lesz Nagyváradon.

Miniszterek kitüntetése. A király *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszternek a Lipót-rend nagykeresztjét, gróf *Serényi* Béla földművelésügyi miniszternek, *Szekely* Ferenc igazságügyminiszternek és *Hazai* Samu altábornagy, honvédelminiszternek pedig a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

UJDONSÁGOK.

* **A trónörökös Budapesten.** A trónörökös 29-én, reggel 6 órakor érkezik Budapestre. A kora reggeli érkezésre való tekintettel, ünnepélyes fogadtatás nem lesz. A pályaudvaron a főváros részéről megjelenik *Fülepp* főpolgármester és *Boda* főkapitány. A főherceg a várba hajtat, melynek előlépcsőjénél herceg *Pálffy* magyarországi főudvarnagy, *Nepalek* udvati tanácsos, szertartási igazgató, a budai várkapitány és egy udvari biztos fogadják és kalauzolják lakosztályába, mely a budai várak krisztinavárosi osztályában lesz. A főherceg kora délelőtt kihallgatáson fogadja gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnököt. A magyar delegációt 12 órkor fogadja a fenség a trónteremben. A fogadási szertartást gróf *Khuen-Héderváry* a herceg *Montenuovo* főudvarmesterrel folytatott tanácskozásán állapították meg. Az eddigi terv szerint a trónörökös még 29-én visszautazik Bécsen keresztül Konopistba, a hol családi körében tölti a szilveszteri ünnepet.

* **Vaskorona rend Vályi püspöknek.** Király 6 Felsége dr. *Vályi* János v. b. t. tanácsos, eperjesi gör. kath. püspöknek, sok évi főpásztori működése alatt szerzett érdemei elismerésül, az 1. oszt. vaskoronarendet adományozta.

* **Biharvármegye közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósága tegnap folytatta közgyűlését. Az ülésen csak igen kevesen vettek részt s így akadálytalanul haladtak az ügyek tárgyalásában egészen a belényesi járda építések ügyéig. Itt dr. *Cosma* Gábor belényesi ügyvéd szólalt fel és ellenzte a képviselő-testület határozatának jóváhagyását. *Cosma* Gábornak több híve is jelen volt s a tisztviselők csak kevés számmal tartózkodtak már ekkor a teremben. Az állandó választmány javaslata így leszavaztatott volna, mikor az elnök intézkedésére előhívták a tisztviselőket és az állandó választmány javaslatát megszavazták. A közgyűlés a tisztviselők drágasági pótlékát ez alkalommal levette napirendről. A tárgysorozat hátralevő pontjainak nagy részét községi ügyek képezték, melyeknek tárgyalásával 1 órára lettek kész.

* **23.000 korona luxusra.** Az elmúlt keddre volt kiütve Nagyvárad város pénzügyi és szépművészeti szakbizottságának ülése, de a polgármester budapesti útja miatt az együttes ülés elmaradt. A tanács szombaton, december 24-én, még pedig *delelőtt* akarja az ülést megtartani, amelyen a Körözsparttal díszítésnek 23.000 koronás tervét akarják keresztülhajtani. A szakbizottságok tagjai ebben az időben nem vehetnek részt az ülésen, tehát csak a tisztviselők akarnak határozni ebben a kérdésben. Kinek olyan nagyon sürgős ez a parttal díszítés? Hisz a város érdeke nem kívánja, mert nincs kidobni való pénzünk ilyen nagyszámú hóbortból előrántott ideára, mikor a Körözspart más pontján még köpart sincsen. De bármiként erőszakolják ezt a felesleges luxust, a közgyűlés úgy is vétot mond annak s jobban meggondolja, mire ad ki a mai nehéz viszonyok között olyan nagy összeget. — A szakbizottságok együttes ülésén még a létesítendő gipszgyár támogatásának kérdése kerülne szőnyegre.

* **A karácsonyi hangverseny.** A közönség fokozódó érdeklődésével versenyt növekszik a karácsonyi hangversenyt rendező hölgybizottság lázas készülődése és példátlan titkolódása. A kíváncsiskodók minden igyekezete kárba veszt, mert a mindenkor pompás hangversenyeket, mulatságokat rendező hölgyek ezuttal nagy meglepetést akarnak szerezni és nem árulják el a műsor titkait, szenzációit. Annyi bizonyos, hogy a hölgybizottság, mely készséggel vállalta a jótékony mulatság rendezését, *Hlatky* Endre főispán és *Rimler* Károly polgármester felkérésére szinte hibetelen agitálással fáradozott egész nap, hogy minél meglepőbb műsort állítsanak egybe. *Butyka* Lajosné, *Szentlélek* Kálmánné özv. ifj. *Schwarz* Abrahámné, *Huzella* Gyuláné, *Moskovits* Miksáné, *Reismann* Mórné, *Agoston* Péterné, özv. *Grunwald* Henrikné, *Füredi* Lászlóné, *Petry* Gyuláné, *Laendler* Ferencné, dr. *Molnár* Imréné a hölgybizottság tagjai, akikhez a lelkes rendezők egész serege csatlakozott, ezertéle érdekességről gondoskodnak. Sikertült megtudnunk, hogy *Zsigmondi* Anna, *Tisza* Karola és *Gózon* Gyula valamely szenzációs műsorszámmal fogják viharos lázba hozni a közönséget. A hölgybizottság tagjai semmi könyörgésre sem nyilatkoztak munkatársunk előtt a programról. Meglepetést akarunk! Jelentették ki. Csak annyit mondhatunk, hogy ilyen mulatságot még nem rendeztek Nagyváradon. Karácsony másodnapján lesz a sétahangverseny, mely méltó lesz az ünnepi délutánhoz ragyogó fényességével és az ötletek tarka sorozatával. A hangverseny mindenkit kell, hogy érdekeljen és mindenki nagyszertűn fog mulatni! Többet nem árulunk el! Ha a gyermekszanatorium segítségével nem vonzana elég publikumot, ez a program, ez a titkolódás bizonyára szufoltta teszi a vígadó nagytermét, ami a jótékony cél érdekében kívánatos is. A hangverseny különben a közönség minden rétegének könnyen hozzáférhető. A jegyek ára nagyon mérsékelt. Pályajegy 5 korona, Pályajegy 1 kor., Ifjúsági jegy 60 fillér, Karzatjegy 40 fillér. A földszinti összes helyek 1 kor. Pályajegy és pályajegy már máától kezdve váltható a Kigyó patikában, a többi jegyek a Vigadóban a hangverseny délutánján 3 órától kezdve kaphatók. A hangverseny karácsony hétfőjén délután 4 órakor lesz.

* **Háromezres végrehajtás.** A vaskóhi járásról megírtuk, hogy ott a kihágások miatt járó büntetéseket nem tudják végrehajtani. Ebből kifolyólag a járási főszolgabíró azt javasolta, hogy a megbüntetett egyéneket közmunka teljesítésére használják fel. A javaslatra az alispán szigorú rendeletet adott ki, hogy a marasztalásoknak minél előbb szerezzen érvényt. Ugy látszik a főszolgabíró ugyancsak erélyesen fogott hozzá az ügy rendezéséhez, mert már tegnap azt jelentette az alispánnak, hogy a végrehajtók erélyesen szedik a pénzeket és már a jövő év január 15-ére be is folyik minden büntetés pénz.

* **Ninos rendben a község szénája.** *Görbéd* község szénája csakugyan nincs rendben és most az alispánra bizza a tenkei főszolgabíró annak rendbehozatalát. Arról van ugyanis szó, hogy *Csucs* János községi bíró ellen panaszt adott be egy csósz, hogy a közdülő utakon lévő szénát, mely a község tulajdona és amely szénát fizetéspótlás címén a csószok kapják, a bíró bevitette a saját udvarára és azt saját céljaira használta fel. E feljelentéssel szemben a bíró úgy védekesik, hogy ő azt a csósztól megvásárolta. Ennek egy részét a csósz is elismeri, azonban azzal, hogy csak egy szekér szénát adott el a bírónak. A bíró tényleg egy szekér szénát vitt el, csak hogy a saját jó, erős lovaival s így kétszer annyit vitt el, mint amennyi egy gyenge jószágoktól vett szekerre fel fér. A főszolgabíró elrendelte a bíró ellen a fegyelmi vizsgálatot, amit a bíró megfélebbezett az alispánhoz s így most az alispán lesz hivatva rendezni *Görbéd* község szénáját.

* **A villamos felügyelő bizottság ülése.** Nagyvárad város villamos művének felügyelő bizottsága tegnap délután ülést tartott. Ez alkalommal a felügyelő bizottság tudomásul vette a múlt óról szóló üzemi jelentést, mely 13.000 koronával előnyösebben zárult a múlt év hasonló időszakánál. Megvizsgálta a Schlatter tanár által elért szénmegtakarítást s ennek eredményét jegyzőkönyvi nyilatkozattal terjesztette a városi tanácshoz. Megállapította a villamos mű kibővítéséhez szükséges pályázati hirdetménynek szövegét, kiküldötte a könyv vizsgáló albizottságot az év végi leltározáshoz, egy főszerelő helyettes alkalmazása iránt intézkedett s végül apróbb anyagvásárlási és áramfogyasztási ügyeket intézett el.

* **Belényesben sok a korcsma.** Belényesből Antal Béla szatócs kérelemmel járult a pénzügyigazgatósághoz, hogy szatócs üzemében korlátolt italmérésre nyerjen engedélyt. A kérelmet a főszolgabíró kedvezőtlen véleményével látta el, melyet Antal megfellebbezett. A fellebbezésre a főszolgabíró tegnap az alispánhoz azt a véleményt terjesztette be, hogy ragaszkodik előbbi elutasító véleményéhez. Véleménye szerint a korlátolt kimérés egyáltalán nem ellenőrizhető s így az nem egyéb mint közönséges korcsma. Ez nem egyéb, mint a nép erkölcsi állapotának meggyengítése. Javasolja, hogy Antalnak az italmérési engedély ne adassék meg.

* **Befagyott a fagyasztott hus.** Bécsből jelentü tudósítónk: Az argentinai fagyasztott husbehozatal ugylátszik egészen megfeneklett. Eddig mindössze egyetlen egyszer, hónapokkal ezelőt kapott amerikai hust az Austro-Americantól a bécsi községi huságó, abban sem volt köszönet, a továbbira hiába várnak. Tegnap a bécs-józsefvárosi kerületi előjáróság ülésén az előjáró azt a kinos leleplezést tette, hogy a második szállítmányt még meg sem rendelték és bár a hus Bécs kapuja előtt áll, nem akad senki, aki átvegye. Szóval Bécs most már végleg elbucszhat az argentinai hustól. De azért a magyarok még mindig követelik az argentinai fagyasztott hust.

* **Hogy fizetik a kisjenői tanítót.** Igna Ábrahám kisjenői tanító tegnap keserves hangon jelentést tett a közigazgatási bizottsághoz. E szerint a köri végrehajtó a tanítónak lefoglalta 1907-1908. évi fizetését állami adóba, valamint késedelmi kamatokba. A leltított fizetés mellé még a minden háztulajdonostól járó fél véka gabonát nem hajtották be. Ily formán a tanítónak semmi sem maradt. A kiforgatott tanító most a legnagyobb nyomorban van és arra kéri a közigazgatási bizottságot, hogy segítsenek az állapotán, mert így tovább nem képes fenntartani magát.

* **Éjli látogatás.** Nem az ismert költeményről van szó. Csak hasonlít hozzá annyiban az alábbi kis történet, hogy kakas szerepel ebben is. Egy magát megnevezni nem akaró férfiú tegnap éjjel díszert sétája közben úgy 3 óra felé kakaskukorékolást hallott a Bethlen u. 1. sz. alól. Gyakorlatilag foglalkozván az ornithológiával, feltűnt neki, hogy a kakas nem szabályszerűen énekel, illetve kukorékol, úgy hogy felháborodásában a kerítésen keresztül bement a tyúk, illetve kakas ketreche s minthogy meggyőződött arról, hogy tényleg kappan akarja itt learatni a kakas babérját, büntetesképpen magával akarta vinni. Dehát a népdal szerint »mert a kakas kukorékol hajnalba, kikiáltja ki járt itt az éjszaka.« A háznál felbrettek s egy katonasipkás szűrő embert láttak az udvaron tovalebbenni, de a kappan nélkül, mert ezt ijedében elengedte a kezéből.

* **Betörő, aki művelődni akar.** A Bethlen-utca 5. szám alatt levő famunkások szövetkezetébe tegnap éjjel az ablakon keresztül egy betörő mászott be. Feltörte a teremben levő íróasztalt, amelynek fiókjából 5 drb notest vitt el, amelyben meg vannak az egyes alapszabályai s a famunkásoknak szükséges tudnivalók. Bár kissé szokatlan, hogy ily uton akarta ismereteit gyarapítani, de azért még sem lehetnek rá haragosak a famunkások, mert pénzt nem vitt el, talán azon egyszerű okból, hogy nem is talált a fiókban. Ellenben tanúságot teendő finom lelkületéről, emlékül elvitt magával még 3 darab cserepes virágot, nefelejtset és mályvákat. A közmondás pedig azt tartja, hogy aki a virágot szereti, jó ember. Nos? Nem igaz a közmondás?

* **Tolvaj cigányasszony.** Steiner Salamonné feljelentést tett, hogy a Kispiac-téren egy cigányasszony kötője zsebéből 9 koronát tartalmazó pénztárcáját kikapta. Steier Salamonné a lopást észrevéve, a cigányasszonyt meglotta. A cigányasszony akkor a pénzt a földre szórta s miatt Steier Salamonné a pénzt a földről felszedte, a cigányasszony elszaladt, úgy hogy csak az esetről tudomást szerzett rendőrnek sikerült elfogni. A cigányasszonyt a rendőrség letartóztatta.

* **A dragonyesdi bíró.** Szála Juon dragonyesdi bíró a napokban mielőtt a kösség-házára ment volna, előbb egy italmérést látogatott meg és ott alaposan feltöltött a garatra. A sok alkohol nagyon megártott a bírónak, aki ahelyett, hogy előbb elment volna kijózanodni, egyenesen a kösség-házára ment és ott botránnyosan viselkedett. A bírót cselekménye miatt feljelentették a főszolgabírónak, aki Szála Juont 10 korova pénzbüntetésre ítélte.

* **Selymet lopott a boltban.** Czitter Mór kereskedő. Rákóczi-uti rövidaru üzletében tegnap délelőtt egy 17-18 évesnek látszó varróleány szövetválogatás közben egy kis vég messzallin sima fekete selymet 80 kor. értékben ellopott. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

Különlegességek rövidáruban.

Keztyük, fátyolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárúsítás miatt nagyon olcsón lesznek elárúsítva

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

* **Magánvizsgára** sikerrel előkészít egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

Miért nem fáj a foga?!

Mert mindennap

G y u l a n t i n

fog essenciával mosom.

Ez megóvja a barnulástól, lazulástól és romlástól, még a fogkövet is feloldja. Minden más fogmosót felülmúl kellemes ízével és a fogra amellet teljesen ártalmatlan. A fogfájást egy perc alatt megszünteti.

Ára tívegenkint 1.50 és 3 kor.

Kapható:

Sikli Józsefnél,

Nagyvárad, Körözs-utca 6.

És minden jobb fűszer és fodrász üzletben. — Megrendelésnél már két üvegtől bérmen tve szállítom.

* **Lloyd kávéház** ujonnan épített és fényesen berendezett téli kerthelyiségében december hó 23-án a következő pompás szórakoztató képek lesznek bemutatva: 1. *Könyvnyelmi felesége.* 2. *Majorka sziget.* 3. *Szerenese fátyol.* 4. *Szük cipő.* 5. *Ritka főbérő.* 6. *Kecsege ur találmánya.* 7. *Német hajóraj.* 8. *Alba herceg.* Beléptidij nincs. Előzékeny kiszolgálás. Kitűnő ételekről és italokról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri Hartstein és Örléi kávéház tulajdonosok.

Hirdetés.

Kir. közjegyzői irodámat Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 4. sz. alatt (MEZEY-ház) megnyitottam.

Nagyvárad, 1910. decz. 17.

Dr. Örley György,

kir. közjegyző.

Karácsonyi ajándéku

a legmodernebb ékszer-tárgyak, arany- és ezüst órák nagy választékban a legolcsóbb árban szereshetők be

JENNY JENŐ

órák és ékszerész.

Szt. János-utca 39. sz.

Valódi amerikai

C i p ő k

és orosz kalucsnik lego jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

Nagy karácsonyi és ujévi
occasio Január 15-ig

Radó és Kertész

Kossuth-utca 2. szám.

Siessünk az ajándékokat megvenni,
most míg óriási a választék.

Bluz selyem különlegességek 43--60--70
Bluz bársonyok 55--70--85
120 széles ruha szövetek 28--38--50--58--70--85
140 széles kosztüm kelme 65--85
Jól mosható barhetek 13--17--25--30
Jó vászon és kanavász 1 vég 5 for. 50
Asztalneműek, valamint, az összes rak-
táron levő selyem, szövet és posztó
kendők, de különösen női fehérneműek
teljesen leszállítva adatnak el
Menyasszonyi kelengye választékunk kü-
lönös figyelmet érdemelnek.

x **Villamos osillárt** ne vásároljon, be-
rendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-
téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem
is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek
Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasa-
lókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron
házhhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

Legelegánsabb és
:- legmodernebb :-

fényképek

külföldi tanulmányok és ta-
:-; pasztlatok alapján :-

Molnár Jenő

(Lojanek utóda) műtermében.

x **Női ruhák vásárlásánál** felhívjuk
olvasóink figyelmét az izléses áruiról elismert
Hevesi árubázának megtekintésére. Nagyvárad
Zöldfa utca.

Angol uri szabóság.

Az európai modern di-
vatokkal lépést tartva,
saját műhelyemben több
évi külföldi tapasztala-
taim érvényesítve, hani
és angol legjobb kelmék-
ből raktáromon elsőrendű
öltönyöket, télikabátokat
stb. készítek megrende-
lés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel

HÄBER és TÄRSA férfiszabó.

Nagy Sándor-utca 1. szám.

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a nagyrabecsült
fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év
óta fennálló **SCHULLER ÁRPÁD-féle**
puskaműves üzletet

átvettem és azt kellő szakudással to-
vább vezetem. — Hivatkozva Pécselt
30 év óta létező és fennálló puska-
műves üzletemre, amely kétszer lett arany-
éremmel kitüntetve és pedig 1888.
:: Pécselt, 1907. kiállításán Pécselt. ::
Altalam készített vagy javított fegyve-
rekért mindig kezességet vállalom. Régi
fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,

puskaműves,

Nagyvárad, Rákóci-ut

Moskovits palota.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Rubikon.
Szombat: d. u. 3 órákor Csöppség. (Fél-
helyárakkal.)
Vasárnap: d. u. Muzikus leány. (Félhely-
árakkal.) Este: Balkáni hercegnő.
Hétfő: d. u. Balga szűz. (Félhelyárakkal.)
Este: Cigányszerelem.
Kedd: Karenin Anna.
Az ünnepi előadások bérletszünetben
mennek.

Eőadás karácsony délutánján. Kará-
csony előestéjén, szombaton szünetel a játék a
színházban. Délután 3 órákor tartják meg az
előadást és a Csöppséget játsszák. A cim-
szerepet ezuttal is Polgár Mariska adja, aki-
nek nagy sikere volt a darab keddi előadá-
sán. A bájos, kedves darabba el lehet vinni a
kisgyermeket is.

Ünnepi előadások. A két karácsonyi
ünnepnapon négy előadást tartanak a színház-
ban. Vasárnap délután Jarnó György opé-
retjét, a Muzikusleányt adják félhelyárakkal.
A bájos zenéjű új operett címszerepét Zsig-
mond Anna kreálja. Este a szezon egyik leg-
nagyobb sikerű darabját, a Balkáni hercegnőt
adják. F. Károlyi Leona szép sikereket ért el
a darabban, mint Balária hercegnője, kitűnő
partnerével, Asszonyi Lászlóval együtt. A kö-
zönség bizonyára örömmel fogja végignézni
ismét játékaikat. — Hétfőn délután ugyancsak
félhelyárakkal a Balga szűz adják. Az ünnepi
műsor fénypontja kétségkívül a hétfő esti
előadás lesz, amikor Lehár Ferenc szenzá-
ciós sikerű operettjét, a Cigányszerelmet játsszák.

x **Új műsor a Pannoniában.** Ma este
ismét új műsor váltotta fel a Pannónia-mozi
változatos repertoárját. A Pathé-cég ezuttal is
pompás képeket küldött, amelyek nagy tet-
széssel találkoztak. Az új műsor a következő: 1.
Vizesés Kanadában. 2. Agglegény bucsuja. 3. Bol-
dogság fátyola. 4. Pathé ujság. 5. Délafrika. 6.
Víz és tűz. 7. Magbűntetett csel.

IRODALOM.

Az új polgári perrendtartást, a ma-
gyar törvényhozásnak ezt a legújabb nagysa-
básu alkotását háromféle kiadásban bocsátja
közre a Franklin-Társulat. Mind a három ki-
váló jogtudós gyakorlati szempontból jeles
munkája s arra való, hogy utmutatója s se-
gitője legyen a jogászközönségnek. Az egyik
Gottl Ágost kuriai tanácselnök műve; szerzője,
ki évek óta vezeti a kuria felülvizsgálati taná-
csát s az új polgári perrendtartás megalkotásá-
ban tevékeny részt vett, minden gyakorlatilag
fontos szempontból a legnagyobb gonddal és
a nagy tapasztalású jogász szakértelmével állí-
totta össze művét. Előfizetési ára 20 korona.
A másik mű dr. **Magyary Géza** egyetemi ta-
nár tollából való; az anyag kimerítő, rend-
szeres feldolgozása jellemzi s a fősúlyt arra
fekteti, hogy az olvasó könnyen érthető mó-
don biztos áttekintést nyerjen a perjog nehe-
zebb kérdéseiről. Előfizetési ára 20 korona.
A harmadik munka zsebkiadás, egyenesen arra
a célra készült, hogy az ügyvéd, a bíró magá-
val vihesse a tárgyalásokra. Erre a célra nem-
csak alakjánál fogva kiválóan alkalmas, hanem
összeállításánál fogva is, amelyben **Lánczy Jenő**,
a kiváló jogi író, gyors, könnyen áttekinthető
és világos tájékoztatást nyújt minden tárgyalás
közben esetleg fölmerülő kérdésekről. E könyv
előfizetési ára kötve 4 korona 80 fillér.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Igazságszolgáltatás.

§ **A Kol-Nidre a bíróság előtt.** A
marosvásárhelyi törvényszék esküdtbírósa
ma tartotta főtárgyalását dr. **Dán Szevér** ro-
mán ujságíró sajtóperében, aki a *Gazetta*
Transilvanie c. lapjában egy cikket írt, amely-
ben azt állította, hogy a zsidóknak a *Kol-Nidre*
kezdetű imádságában az foglaltatik, hogy a
zsidóknak szabad hamisan esküdniök és fo-
gadásaikat megzsegniök. Dán Szevér dr ebből
azután azt a következtetést vont le, hogy a
zsidókat, kiknek vallása megengedi a hamis-
esküt, nem szabad esküre bocsájtani. Az
ügyészesség Dán Szevér drt felekezett elleni iz-
gatás vádjára alá helyezte. A törvényszék szak-
értők kihallgatását rendelte el, akik úgy mint
dr. **Löwy Ferenc** és **Mandelbaum Aron** törab-
bik továbbá dr. **Antalfy Endre** ismert hé-
berista tudós lefordították, hogy az imában
nem foglaltatik, amit a vádlott állít. A vádlott
kihallgatása alkalmával azt mondotta, hogy a
cikket nem ő írta, hanem egy romániai lap-
ból vette át. Az esküdtek ezután tanácskozá-
sra vonultak és a szakértők vallomása dacára ig-
zoltnak vette az inkriminált cikk állításait és a
vádlottat *felmentették*.

TÁVIRATOK.

Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsulása.

Bécs, dec. 22.

Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ma délelőtt ülést tartott. Az előterjesztett üzleti jelentésből kitűnik, hogy az évi osztalék mintegy 89 korona 60 fillérben lesz megállapítható. A főtanács megállapította a 28. iki rendkívüli közgyűlés elé terjesztendő indítványokat és azután folyó ügyeket intézett el. A február 3. iki rendes közgyűlésnek 1271 tagja lesz, a kik közül 209 magyar.

Véres diákgyűlés.

Pétervár, dec. 22.

A Pétervári Távirati Iroda jelenti Odesszából: Ma délelőtt a rendőrség tilalma dacára diákgyűlés volt, amelyen mintegy 270 főiskolai hallgató vett részt, köztük 15 ugynevezett akadémista, akik tudvalevőleg ellenzik a politikába való beavatkozást. Az akadémistákat a többi diákok lármával fogadták. Egy lövés is történt a levegőbe. Miután a diákok az egyetemi hatóság képviselőjének ama felszólítását, hogy oszoljanak szét, nem fogadták meg, a rendőrséget küldték a gyűlés feloszlatására. A rendőrfőnököt, amikor a terembe lépett, valóságos golyózáporral fogadták, aki erre a rendőrségnek parancsot adott a tüzelésre. A diákok erre beszüntették a tüzelést. Egy diák halálosan, kettő könnyebben megsebesült. Az egyetemi portás is megsebesült. A rendőrök közül heten megsérültek, 235 diákot letartóztattak.

Forrongás Kréta szigetén.

Kanea, dec. 22.

A kréai lakosság körében óriási izgalmat keltett az európai védő-batalmak ama jegyzéke, mely Törökország szuverénitásának elismerését követeli. Fumis volt miniszter kijelentette, hogy ha az európai hatalmak csakugyan egy európai kormányzót küldenek Krétába, a lakosság ismét fel fog fegyverkezni. Katonai beavatkozás válik szükségessé és Törökországnak ugyancsak nagy áldozatokba fog kerülni, a míg ismét urrá lehet Kréta szigetén.

Bányaszerencsétlenségek.

London, dec. 22.

(Saját tud.) A boltoni bánya felügyelőség hivatalosan jelentette ki, hogy a felrobbant tárnákban 349 ember meghalt. A robbanás következtében keletkezett rázkódás valószínűleg több bányában idéz elő földgáz képződést, ami nagy veszedelmet jelent.

Kattovitz, dec. 22.

Tegnap a Ferdinánd-bánya tárnákban a kiömlő, mérges gáztól három ember meghalt.

Bujtend, (Hannover) dec. 22.

A bányában ez egyik tárna boltozata robbanás következtében beszakadt és a sziklaroncok három munkást megöltek.

Robbanás egy szeszgyárban.

Deés, dec. 22.

Kedden este borzalmas szerencsétlenség történt egy itteni szeszgyárban. Vojl Gergely királyi tanácsosnak, a ki a vaskorona-rendnek is tulajdonosa, nagy szeszgyára van, itt történt a szerencsétlenség. A pálinkafőző-teremben a

Közgazdasági Korona Takaré- és Hitelszövetkezet.

Belépési felhívás

az 1911. január 1-én kezdődő

IV. évtársulatba.

A könnyű tőkegyűjtés és az olcsó kezes nélküli kölcsön közösen szereshető meg, ha valaki a Közgazdasági Korona Takaré- és hitelszövetkezet tagjává beiratkozik.

Ezen előnyökön kívül a Közgazdasági korona takaré- és hitelszövetkezet 1911. január 1-én kezdődő IV. évtársulat tagjai számára még módot nyújt jelentékeny nyereségre is azzal, hogy **vásárolt 25 drb convertált Magyar Jelzálog-hitelbank nyereségekötvényt**, amelyeknek nyeresémei az évtársulat tagjait illetik meg arányosan.

Huzás évente 6-szor.

Évi főnyeremény összege

2,050,000. korona.

A nyeremény kötvények számai intézetünk helyiségében vannak kifüggesztve.

A belépés heti 1 kor. üzletrésszel 3 egymásután következő évre kötelező. Három év múlva befizetett üzletrésszel kamattal és nyereséggel fizetnek ki.

Aki 3 hónapon át pontosan teljesíti befizetéseit, méltányos kamattal mellett kölcsönt vehet fel, minden néven nevezendő kezes nélkül.

A beiratási díj üzletrészenként 20 fillér és az üzletrésszel jegyezhető a körözött aláírási iven és a Közgazdasági korona takaré- és hitelszövetkezet üzlethelyiségében. (Közgazdasági Bank r.-t., Teleky-u. 10.)

A befizetések megkönnyítésére óvadékot tett szolgát alkalmaztunk, ki a helybeli tagokat a lakásukon keresi fel, a pénzt beszedi s a befizetést bélyegzőjével és aláírásával ismeri el.

Vidéki tagok postatakarékpénztári cheque-lapokat kapnak, melylyel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Nagyvárad, 1910. november 1.

KÖZGAZDASÁGI KORONA TAKARÉK-
ÉS HITELSZÖVETKEZET
IGAZGATÓSÁGA.

földön aludtak Pap Demeter, Kis J. István, Togyerán Péter, Russ János, Bagosi Péter, nyiresi Hosszu Nikuj, kackói Orosz János és Péter Péter alsóbogati illetőségű munkások. Kilenec óra tájban az egyik üst rézsisakja felrobbant és a százötforos forró lé ráomlott a munkásokra. Azonnal meghalt Kiss István, Russ János és Pap Demeter. Halállal vívódik Hosszu Nikuj és Togyerán Péter. A katasztrófa oka az, hogy a hűtőbe vezető cső nem szegcselve van, hanem forrasztva van és a nagy hevítés közben ez a cső, amely a sisakokat összeköti a hűtővel, elolvadt. A vizsgálat kiderítette, hogy a munkások rossz karban vannak és kicsik és a munkások ezért jöttek aludni a gyárba, habár ez szigorúan meg volt tiltva.

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza

Rákóczi-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható

Felöltők,

Blousok,

Pongyolák,

Aljak,

Kosztimök,

Gyermekruhák

Szörme-árak és ruhakelmék.

Saját műtermemben a leg-elegánsabb toilették vállaltatnak.

KÖZGAZDASÁG.

Az új zászlósok felszerelése. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a magyar kir. nagyváradi honvéddhadapródiskola parancsnoksága, az 1911. évben zászlósi, rendfokozatban kilépő ifjak részére szükséges szabályszerű kész cikkek szállítására, valamint ruházati cikkeknek az intézet által kiszolgáltató anyagból, minden más mellékszükséglet hozzáadásával való elkészítésére versenytárgyalást hirdet. A szükséges cikkek mennyisége megközelítőleg a következő: I. Teljesen kész és felszerelt állapotban szállítandó: 36 drb gyalogsági csákó, magyar esetleg horvát felirással, 36 drb zászlósi tábori sapka, 36 derékszij fémkapocszal, koronás esetleg sasos paizsszal, 36 drb nyakraváló 1-1 nyakszegélylyel, 36 drb nadrágtartó, 36 drb mellény és 36 pár fehér bőrkertyű. II. Az intézet által kiszolgáltató anyagból minden más mellékszükséglet (széles, gomb, zsinór stb) hozzáadásával elkészítendő: 36 drb gyalogsági dolmány, 36 drb gyalogsági köpeny, 36 drb gyalogsági zubbony, 36 drb csukaszürke posztó pantalló, 36 drb kékeszürke posztó pantalló, 36 drb nyári vászon és 26 drb csukaszürke tábori sapka, 36 drb világoskék posztó pantalló, 36 drb lábszárvédő posztóból. *Pályázati határidő 1011. február 4.* A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, a nevezett hadapródiskola gondnoksági hivatalának irodájában (földszint 1. sz.) a hivatalos órákban megtekinthetők. Nagyvárad, 1910. december hó 15. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök. Dr Sarkadi Lajos, titkár.

A magyar baromkivitel veszedelme. Londoni távirat jelenti: Magyarországból és Stájerországból karácsony táján igen nagy a baromkivitel Angliába. Az idén is nagy megrendelések történtek, de a szállított áru legnagyobb része romlott állapotban jutott Londonba. A múlt héten két hajórakomány pulyka érkezett Magyarországból a londoni kikötőbe, ahol azonban konfiskálni kellett. Az exportőrök óriási károkat szenvednek, a megrendelők pedig visszavonják rendeléseiket.

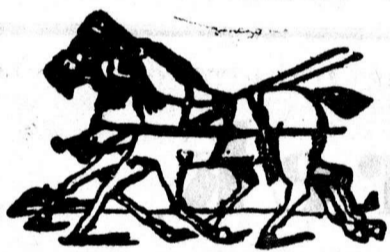
Elmaradt közgyűlés. A nagyváradai szőlősgazdák borértékesítő szövetsége tegnapi délután tartotta volna meg közgyűlését, azonban a tagok oly csekély számmal jelentek meg, hogy a közgyűlés nem volt határozatképes. A közgyűlést kitűzték december 28-án délután 5 órára, amikor tekintet nélkül a megjelentek számára, megtartják a közgyűlést.

A vak lovak összeírása. A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki legutóbb a megyei törvényhatóságoknak. E rendeletben megtagadja a miniszter, hogy a területükön lévő összes vak lovakat írják össze. Az összeírást foglalkoztató állatorvosokat figyelmezteti a miniszter, hogy azokban a községekben, ahol sok a vak ló, utasítsák a lakosságot, hogy az állatokkal kiméletesen bánjanak.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szent János-utca 48.

60 lóra való kész szerszám,

valamint nyeregszer és bőrállítás. Készíték finom kocsi- és gépszámokat, bőrönd, ridikül és gépsziját minden e szakba vágó munkát. Szíves pártfogást kérek.

Merza Kálmán szijgyártó.

Szent János-utca 48.

Mezey János és Tsa

fűszer, csemege üzlete
Nagyvárad, Szent László-tér,
Nagyvárad Takarékpénztár épület

a karácsonyi ünnepekre

legelőnyösebb bevásárlási forrás.
Tisztán kezelt élelmi cikkek, különleges fajták, rumok, theák, thea sütemények, csemege sajtok, erdélyi almák.

Karácsonyi diszek dús választékban.

A n. é. közönség szíves látogatásait kérjük tisztelettel

Mezey János és Társa

TELEPHON: 249. TELEPHON: 249.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szallodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szálloda, vendéglő és kávéház bérlelője.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Antonemiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Értesítés!

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

:: :: Megrendelőim kívánságának eleget téve, :: ::

ismét folytatom régi, jóhírnevű cukrászdámat

s hogy a nagyérdemű közönség igényeit minden tekintetben kielégíthessem, áldozatok árán sikerült megnyernem az országszerte ismert Gerbead-cég volt osztályfőnökét, aki a külföldön szerzett tapasztalatait ujonnan berendezett, a higiénikus követelményeknek teljesen megfelelő **cukrász-műhelyemben kellően érvényesítheti.**

Zsurokra, keresztelőkre és lakodalmakra való megrendeléseket, miután üzlethelyiségem nincs a legjutányosabb áron vállalom.

PARFAIDOK, MIGNONOK, TORTAK megrendelésre kaphatók.

A karácsonyi és újévi ünnepekre diós-, mákos-patkókat és ünnepi kalácsokat — megrendelésre — **tiszta tea-vajból** készülve, a legkisebb mennyiségben és olcsó árak mellett házhoz szállítok.

Naponta friss tea-kenyér és tea-vaj kapható! Kiváló tisztelettel **Molnár Henrik** cukrász.

Megrendeléseket a Szalon-kávéház is eszközöl.

Telefon: (Szalon-kávéház) 41. sz.

„VITOL“

Kiváló szer köszvény, csusz,
hasogatás, rheuma-szaggatás
:: ellen. ::

Este a fájdalmas testrészt be-
:: dörzsölendő. ::

Kapható:

az „Arany Kereszt“
gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnire
fekvő mintegy 55 kat. hold kiter-
jedésű elsőrendű szántóföld a szük-
séges épületekkel ellátva egészben
vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a
Nagyváradon székelő **Központi**
Takarék-pénztárnál.

Sikerült

egy nagyobb porcellán-gyár raktárát megszerez-
nünk, ennél fogva abban a helyzetben vagyunk,
hogy a n. é. közönségnek hihetetlen áruk mellett
:- bocsátjuk készletünket rendelkezésére: :-

Étkező-készlet 26 drb aranyozással diszitve 13.60

Kávés-készlet aranyozással diszitve 4.60

Theás-készlet aranyozással diszitve 5.20

Mosdó-készletek 7 koronától feljebb.

Képkerekezések, diszműárak, üvegkészletek, majolika készletek és vázák,
karácsonyi és ujévi ajándék tárgyak legnagyobb választékban

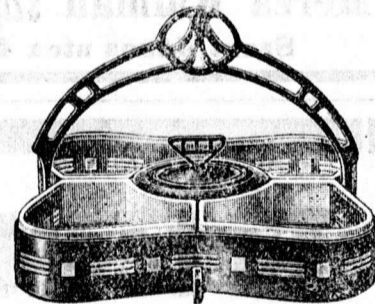
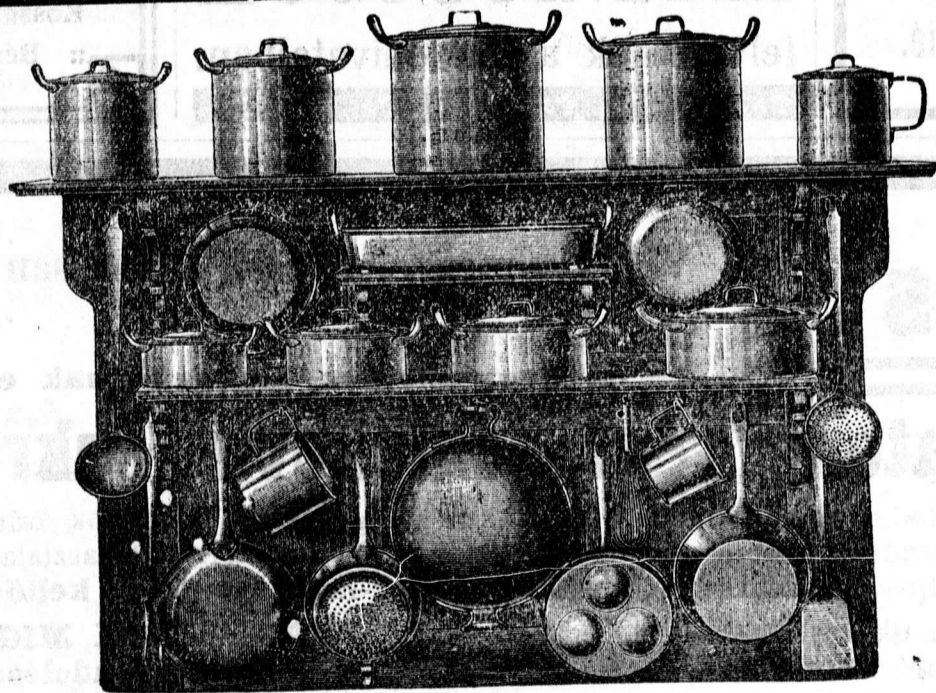
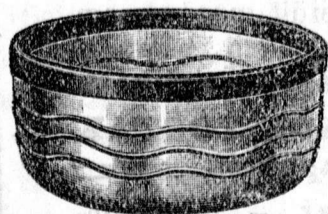
Kiváló tisztelettel

Heller Testvérek

Nagyvárad, Zöldfa-utca. Zöldfa-épület.

Telefon: 372.

Telefon: 372

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon helyben és vidéken 390.